

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Italyben háshoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség káriratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 202. szám.

Nagyvárad.

Szerda, 1914 Szeptember 2.

A győzelem felé.

Csak néhány szűkszavú távirat jelenti a lebergi nagy csata folytatását, de ez a néhány szó is eleget mond ahhoz, hogy a végső sikert bizakodva várjuk.

Lemberg napok óta hallgatta az ágyuk dörgését. Ahány ágyudördülés, annyival közelebb jött a döntés perce. Hogy minő lesz az a döntés, azt előre senki sem tudhatta. Napokon át egyforma dördülések reszkettették meg a falakat — míg tegnap az ágyuk borzasztó zenéje halkulni kezdett, aztán teljesen elnémult. Tovább kellett nyomulniok a küzdő feleknek, ez a továbbnyomulás pedig nyilván csak Oroszország felé történhetett. Az oroszok meg hátráltak, mi üldözzük őket, ezért vonultak el az ágyuk Lemberg alól.

Most már még fokozottabb figyelemmel várja mindenki a végleges hírt, mely, bizzunk Istenben, ránk nézve kedvező lesz.

Tudósítóink a következőket jelentik:

Milliók harca északon.

Bécs, szept. 1. A lapok haditudósítóinak a hadi sajtószállásról érkezett jelentései egyértelműleg megegyeznek abban, hogy az osztrák-magyar csapatok offenzívája északon tartós, heves harcok közben egyre előrehalad s mind az előhaladásban mind a kiterjedésben lényegesen növekedett. Az északi harcvezetésen küszöbön áll a döntés. A keleti harcvezetésen a helyzet változatlan, de kedvező. E milliók által küzdött harcban az érkezett jelentések indokoltá teszik azt a feltevést, hogy az osztrák-magyar csapatok parancsnokai azt a taktikát követik, amelyet a német vezérkar Franciaországgal szemben oly sikerrel alkalmazott. A keleti hadsereg állásai következtében erősen tartja magát, az ellenség nagy tulsúlyával szemben a küszöbön

álló nagy döntést illetően általános a kedvező kimenetel reménye. Az eddigi eredmények a zseniális vezetésen kívül tisztjeinek és katonáink leirhatatlan halálmegvetésének köszönhetők. (A miniszterelnökségi sajtóosztályából.)

Közeledik a diadal.

Budapest, szept. 1. (Cenz. távirat.) A nagy csata még tart. A döntő ütközet a legközelebbi órákban várható. A legjobb reménységgel tekinthetünk a győzelem percei elé.

Az orosz jobbszárnyát levertek.

Budapest, szept. 1. (Cenz. távirat.) Éjjeli jelentések szerint balszárnyunk csapatai folyton tartó nehéz csaták után állandó offenziába mentek át és a körükerítési taktikának megfelelőleg Lublint elérték.

A grublesovi vonalon balszárnyunk a kraszniki csata után állandóan megerősítve arra volt hivatva, hogy az orosz centrumot áttörje és az orosz jobbszárnyat szétverje.

Minden egybehangzó jelentés szerint csapataink halálmegvető harcmodorának, különösen ellenállhatatlan lovastámadásainak sikerült a balszárnyon olyan helyzetet teremteni, mely lehetővé tette az orosz jobbszárny visszaverését. Közben jobbszárnyunkon is Nisniovnál a küzdelem mindjebbán javunkra fejlődik ki.

A küszöbön álló döntésnek a legnagyobb bizalommal nézhetünk elébe.

A retteget huszárok.

Budapest, szept. 1. (Cenz. távirat.) Lembergől jelentik: A lengyel lapok megállapítják az orosz csapatok intervitasát. A magyar huszárok megpillantásánál rettenetes félelem fogja el őket és minden elfogott orosz tiszt megkérdezi, hogy sokan vannak-e ezek a vörös ördögök.

Visszavonultak az oroszok Lembergől.

Berlin, szept. 1. Neue Freie Presse haditudósítója jelenti, hogy tegnap Lembergben csak négy órán át hallatszottak az ágyulövések, ebből azt kell következtetni, hogy

harcvonal Lembergől távolabbra eltolódott. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

A németek is kiverték az oroszokat

60,000 orosz fogoly.

Keleten Hindenburg tábornok hadseregének már bejelentett győzelme sokkal nagyobb jelentőségű, mint aminőnek eleinte látszott. Dacára annak, hogy Neindenburg fölött újabb ellenséges haderők léptek fel, az ellenség teljes vereséget szenvedett. Három hadtest megsemmisült és 60,000 ember, ezek között két tábornok esett német fogságba. Csapataink sok ágyut és tábori jelvényt zsákmányoltak. A még kelet Poroszországban időző ellenséges csapatok megkezdték a visszavonulást. Von Stein főhadiszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Merényletet követtek el Bobrinszki gróf ellen.

Berlin, szept. 1. Neues Wiener Journal berlini tudósítója szerint Kiewben egy ukrajinista diák rálőtt Bobrinszki grófra, aki könnyen megsebesült. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Románia és Oroszország.

Budapest, szept. 1. (Cenz. táv.) A főhadiszállásról olyan jelentés érkezik, hogy több egybehangzó hír szerint a Dunán orosz munició szállítmányok indultak Szerbiába. A Szulivánál orosz szállítóhajók gyülekeznek, hogy orosz csapatszállításokat készítsenek elő Szerbiába. Ezzel megsérti Oroszország Románia semlegességét, ami Romániát arra fogja bírni, hogy kilépjen a semlegességéből.

A franciák végromlása.

Berlin, szept. 1. Reichspost adja a hírt, hogy Páris észak felőli elzárása befejezett tény. A teljes francia debache immár elkerülhetetlen. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Az idegenek menekülnek Párisból.

Budapest, szept. 1. (Tud. konz. táv.) A Magyar Távirati Iroda cenzurált távirata jelentésként: Páris elzárása az északi ol-

dalon befejezett dolog. **A semleges államok alattvalói elutaznak Párisból.**

A németeknek szabad az útjuk Páris felé.

Diadalmas előnyomulás.

Berlin, szept. 1. Érkezett hajnali 3 óra 10 perckor. A nagy főhadiszállásról jelentik tegnapi kelettel hivatalosan Kluck tábornok hadserege Combles vidékén győzelemmel visszaverte. Bülow tábornok hadserege St. Qulintin mellett teljesen megverte a tulerőben levő francia hadsereget miután már előzőleg előnyomulása közben elfogott egy angol gyalogos zászlóalj, Hausen tábornok hadserege Bethel közelében Aisne felé szorította vissza az ellenséget. A Würtenbergi herceg hadserege a Maason való átkelés további folyamatában előcsapataival neki rontott az ellenségnek, később azonban

nagyobb ellenséges haderő ellentámadására csapataink egy része kényszerült visszatérni a Maas innenső partjára. Később a hadsereg ismét átkelt a Maas folyón és most Aisne felé nyomul. A Lesayvelles erődöt a sereg előnyomulása közben bevette.

A német trónörökös hadserege pedig folytatja előnyomulását a Maas felé és az azon túl fekvő vidéken. Miután Montmedy erőd parancsnokát az erőd helyőségével egy kirohanásuk alkalmával elfogta, az erőd elesett. A bajor trónörökös és Heeringen tábornok hadserege folytatja harcait a francia Lotharingiában. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hogy harcolnak az oroszok?

Nem tudnak ellenállni a magyar szuronynak. A székely fiuk páratlan vitézsége. A világ legjobb katonája: a magyar huszár.

Négyszázhetven sebesült érkezett tegnap. Egy részük itt maradt a csapatkórházban, a többieket tovább vitték Erdélybe.

A csapatkórházban alkalmunk volt az egyik sebesült hadnagygyal beszélni, akitől különösen az oroszok haremodoráról és a magyar katonák viselkedéséről kérdezősködtünk. A sebesült hadnagy a következő nagyon érdekes részleteket mondta:

— . . . ?

— Napokig tartó ütközetben vettem részt. Természetesen nem kell úgy venni a napokig tartó ütközetet, hogy pihenés nélkül csatáznak az ellenséges csapatok. Este legfeljebb 9 óráig tüzelünk és akkor mind a két részről beszüntetik a harcot másnap reggelig. Az azonban megesik, hogy például nappal, épen ebéd közben szólal meg a tulsó oldalon az ágyu és akkor ott kell hagyni mindent. Megyünk verekedni. Ütközet után aztán folytatjuk az evést ott, ahol elhagytuk.

— . . . ?

A csata második napján sebesültem meg. Egy orosz srappell explodált a fejem fölött, annak a darabjai sértették meg négy helyen a karomat. Megelőzőleg már kapott a gummi köpenyem vagy tizenkét golyót.

A hadnagy megmutatta a gummi-köpenyét. *Epen tizenkét kis lyukat számláltunk meg rajta. A köpeny ugyanis összezsavarva volt a vállára téve és az oldalról jövő golyók keresztül furták anélkül, hogy megsérült volna a viselője.*

— . . . ?

— Osupa székely legény volt hozzám beosztva. Mondhatom, hogy a csodával határos, amit azok a fiuk művelnek. A leg-sűrűbb golyózaporban sem akarnak lefeküdni. Azt mondják, hogy látni akarják azt a kutya fajzatot, amely a magyart bántja. Mikor a legjobban süvit körülöttük a golyó, nyugodtan kiverik a pipát, megtöltik és rágyujtanak, aztán mennek emelt fővel előre. Visszavonultatni őket majdnem lehetetlen. Egyre azt hangoztatják, hogy minek abba-hagyni, mikor még látszik, hogy mozognak odaát. Képesek volnának addig tüzelni, míg az egész Oroszországot teljesen ki nem pusztítják.

— . . . ?

— Nem olyan rossz katona az orosz. Tartja is magát, különösen, amíg kétezer lépésnyire vagyunk tőlük és tüzelnek, lőnek szakadatlanul. De amikor észreveszik, hogy fogy a távolság és szuronyrohamra kerül a

sor, megfutnak. Ha pedig egész közel értük őket, ledobják a fegyvert és megadják magukat. Ezért van annyi hadifoglyunk.

— . . . ?

— Igen, a mi katonáink legjobban szeretik a szuronyharcot. Tudják ők azt, hogy *nincs a világon olyan hadsereg, amely a magyar szurony rohamot visszaverje.* És hogy kezelik a pangánót. Egyszer például hetven emberrel felderítő szolgálatra mentem. Késő éjszaka volt és a távolban pásztortüzet láttam. Azt hittük mindnyájan, hogy a mie-nk melegednek a tüzek mellett és arrafelé tartottunk. Ötven lépésnyire vettük észre, hogy azoknak nagy szakálluk, hosszú kaptánjuk van. Egyik legényem fel is kiáltott:

— Hadnagy uram! Muszkák azok!

— Ugyanakkor láttuk, hogy egy járőr közeledik felénk. Mi bevettük magunkat egy nádasba és megvártuk amíg az őrző elhalad. Néhány pere múlva utánuk mentünk és vagy két kilométernyire az őrtüzekről megtámadtuk a járőrt. Mindössze husz ember volt és mi hetvenen, könnyen végeztünk velük. Mikor mind a husz orosz halott volt, látom, hogy a legények *énekelve, hejehujázva rohannak az orosz tábor felé! A legszigorubb felszólításra álltak csak meg és jöttek velem vissza. Mindenáron szuronyrohamot akartak intézni a muszkák ellen! Ők hetvenen egy egész tábor ellen!*

— . . . ?

— Régi taktika szerint támadnak és védekeznek az oroszok.

Már minden közlegényünk ismeri a haremodorukat úgy, hogy most már alig lehet visszatartani őket, hogy meg ne támadják az ellenséget.

Minden közlegény haditerven töri a fejét és éjjelenként, mikor az őrtüzek mellett beszélgetünk előállnak a tervükkel. Legtöbbje térképet is rajzol hozzá. Persze dicsérik őket, mert nagyon rosszul esne nekik, ha megmondanánk, hogy bizony naiv egy kisit a rajz is, meg a hadi terv is.

— . . . ?

— Elelmünk mindig volt és mindig jó és elég. Naponkint kétszer melegéltünk, aztán sok csokoládét, cukrot, cigarettát és szivart. A lénungot is kiosztják rendszeresen, de nem vesszük hasznát, mert nincs mire költeni.

— . . . ?

A legénységnek eszébe sem jut az, hogy megverik a magyarokat. Különösen az én ezredemben szentül meg vannak győződve arról, hogy a háborúnak egy hónap múlva vége lesz, mert addig „megesszük az orosz.”

— . . . ?

Retlenetesen félnek a magyar huszároktól. „Fekete ördög”-nek hívják őket az oroszok. De nincs is a világon olyan katona, mint a huszár. A lóról is holt bizonyosan lőnek, amit pedig a karddal művelnek, az a csodával határos.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigoru szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zö'dfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

Az orosz sor katoná, sőt a lovasok is menekülnek, ha huszárt vesznek észre. Megborzadunk mi is, a mikor egy század elordítja magát, hogy: Huj! Huj! Borzalmas zene ez, amit a beretva éles kard csillogása még rettenetesebbé tesz!

Amit a főhadnagy ur elmondott, csak jobban megerősíti bennünk is azt a szent hitet, hogy győzni fogunk. Egy olyan hadsereg, amelynek ilyen katonái vannak, az ezer poklon keresztül is diadalra viszi a háromszinű lobogót.

Az orosz srappnell.

A sebesült katonák tegnap érdekes dolgot is hoztak magukkal, hogy bebizonyítsák az orosz fegyverek gyatra felszereléseit. A katonák egy 12 centiméter átmérőjű srappnell mutogattak a látogatóknak. A gyilkos ágyugolyó két centiméter vastagságú acél-falból állott. Ebben aztán ki is merült minden srappnellisége. A golyóban, ahol robbanó anyagnak és különböző éredaraboknak kellene lennie, hamisíthatatlan orosz föld volt. A golyó természetesen nem robbant fel és minekutána a lövés után alaposan kiforogta magát, egy magyar baka felvette és magával hozta.

H. L.

A nagyváradi kispapok mint ápolók.

Abból a szép akeiából, mely a társadalomnak minden rétegét magához ölelte és a melynek feladata a harcéri sebesültek ápolása, a nagyváradi róm. katolikus papnövendékek is ki veszik részüket. Széchényi Miklós gróf, megyéspüspök, már eddig is főuri adományokkal járult hozzá a háboru folytán megkivánt hazafias áldozatokhoz.

Most mint értesülünk gróf Széchényi Miklós elhatározta, hogy a papnevelő intézetben berendezett kórházat saját költségein fogja fenntartani. A kórházban nem idegen egyének fogják ápolásban részesíteni a sebesülteket. A főpásztor kezdeményezésére ugyanis az ápolási teendőket itt a szeminárium kispapjai fogják ellátni.

Dr Vucskics Gyula kanonok a napokban felhívta a kispapokat, hogy az ápolásra jelentkezzenek. A kispapok nagy lelkesedéssel tettek eleget a felhívásnak. A szemináriumban 26 ágyas kórház van. Ide tehát tökéletesen elegendő, ha hat ápoló jelentkezik az ápolási teendőkre.

A jelentkezők közül ki is választottak hat kispapot, akik augusztus 31-étől, azaz hétfőtől kezdve már Nagyváradon tartózkodnak és munkához is láttak. A kispapok előzőleg megfelelő kiképzésben fogtak részesülni. Az oktatást dr Mayer László városi főorvos végzi. A kiképzés pár nap alatt meg fog történni és akkor megkezdhetik a munkájukat.

Néhány nap múlva lehetséges, hogy a váradi tartalékkórházakba is szállítanak sebesülteket és akkor a szemináriumba is jut beteg katonák.

A szemináriumban ezek szerint a leg-tökéletesebb lesz a sebesültek ápolása. Elvégre a lekipásztorkodásra nevelődő ifjak nem csak testileg fogják enybiteni a harc-ter hős fiainak sebeit, hanem lelkileg megerősítik őket sorsuk elviselésére, ezen kívül betegségükben szórakoztatóik is lesznek.

A konkláve megkezdődött.

Budapest, szeptember 1. (Tudósítónk cenz. táv.) Rómából jelentik a következőket:

Tegnap délután öt órakor a biborosok a Vatikánban, a sala regiában mindnyájan összegyűltek, ahonnan a Paulini templomba mentek. Ima után díszes menetben a Sixtusi kápolnába vonultak.

A menet élén monsignore Perosi vezetésével énekesek haladtak. Az énekeseket a biborosok csapata követte.

A Sixtusi kápolnában, miután széküket mindnyájan elfoglalták, Agliardi biboros felolvasta előttük a konkláve és a pápaválasztás szabályait. A biborosok sorban letették esküjüket, ezután bevezették Miciatellit, a konkláve kormányzóját, Chigi Albait, a konkláve marsallját, akik szintén letették az esküt. A biboros camerlengo felszólította a jogtalanul jelenlevőket, hogy távozzanak. A konkláve őrzői letették az esküt s a biborosok megkapták a lakosztályuk számát. A biborosok negyedhétkor elhagyták a kápolnát, s lakosztályukba mentek. Este a camerlengo megvizsgálta a Vatikán épületeit, a konkláve marsallja pedig lezárta a kapukat Chigi herceg marsall, s Dekan Protonotaria szertartásmester tinnegy testőrrel a Sauctus Damasus udvarban a főbejáratához ment, s a camerlengo és három biboros jelenlétében a lezáráshoz fogtak. A marsall átvette a kulcsokat, lezárta a kapukat, a camerlengo pedig eközben lezárta a belső ajtókat. A főkapukat svájci és palotatestőrök őrzik. Az olasz biborosok közül Martinelli és Prisco-nom vettek részt a konkláve megnyitási ünnepélyen.

Róvás.

Ahogy adakozunk. Tartom a tarkómat, hogy az alább elkövetkező vakmerőségért a mindenfelől méltán kimért csapások özöne egész nyugodtan elérhesse célját. Készen várom a hivatottak porölycsapásait s a konyeleszek szunyog csipéseit; nem félek a csöpp milliomosok, szelid s a politikus nyárs polgárok fenyegető szavaitól; valamint elvárom a női kezek tüzurásai mellett az összeráncolt homlokuak haragos bárdjának osztó igazságát is: úgy kell, nékem hadd hulljon a porba eleddig bárdolatlan ajkam, homlokom.

Most pedig térjünk a dologra. Tegnapelőtt sok sebesült érkezett Váradra. Elnéztem szegényeket én is a bámész tömeggel. Sajnálkoztunk, sopánkoztunk, lelkesedtünk, sirtunk mind, míg végre füttyentett a kolozsvári, indult s elvitte bámészködésünk hősi-esen szomorú tárgyait a félkezű, a féllábu vitézeket.

Egy azonban itt maradt közülük, mert közben való volt. A jobb kezét s jobb csipőjét 27 seb vérezte; nagyon ostoba golyó bánhatott úgy vele.

A szegény vitéz lihegett, szenvedett, szomjuhozott a hőségben a kimerültségtől, a kintől. Lepihent egy batyura. Legalább százan állottuk körül s néztük sebet, szomorú arcát, fátyolos szemét. Ő nézett reánk s látam tekintetéből, hogy kér valamit, tudtam hogy szomjas. Zsebembe nyultam — nem! Őrült kajtatással forgattam ki őket, hogy találjak benne egy pohár sörre valót: nem

volt. és nem láttam senkit, akitől kérhettem volna egy husz fillérest. Remegtem a dühtől, fájdalomtól. Mit tehettem? mondtam hozzanak neki egy pohár sört. Gondolják önök, mozdult valaki?

Csak az eddig elfojtott beszélgetésből nevetlen szavak formálódtak felém, melyeknek végre is igazuk volt: „miért nem hoz maga?” Az orcám együtt égett annak a szegény vitéznek az arcával.

Uraim? Mit kellene nekünk tanulnunk, hogy ilyesfélék miatt ne süljön máskor is szegénybélyeg a homlokunkra? Valami elrettentő lehet a bárgyu, a durva, a beesett szemű, kábult, érzéketlen arc nézése. Ugyan milyen lehet akkor egy kiaszott, megindulásra képtelen lélek torzképe? Vagy az nem látszik? (oó)

Helyzetünk az orosz hadszíntéren.

Tegnap megemlékeztünk hadseregünk helyzetéről az orosz harcérien: most ugyanazon szakértőtől az újabb előnyomulásokkal kapcsolatban a következő sorokat kaptuk: (a cikk magyarázatait legcélszerűbb térképen figyelemmel kísérni).

A legutóbbi 24 óra alatt beérkezett hírek világosan mutatják, hogy mily céltudatosan haladnak csapataink a biztos győzelem felé.

Ha egy nagyobb mértékű térképen gyufaszálakkal kirakjuk a Visztula és Bug között mintegy 180—200 km. szélességben északra előnyomult hadseregünk arevonálát, úgy azonnal láthatjuk, hogy mily rendkívüli fontos terepszakasznak jutottunk birtokába: Galicia északi határával párhuzamosan ugyanis egy 2—300 m. magas felföld húzódik végig a Visztulától kiindulva Kijev felé. Ez a felföld átlag 60—70 km. széles és tőle északra már mindenütt síkság következik. Lemberg-től északra a felföldet elhagyva, 40 km. menettel Kowelnél már a Nagy Polesie mocsaras területét érzük el, melynek jellegeről már tegnap beszámoltunk.

Már mostan, ha megfontoljuk, hogy csapataink ennek a felföldnek északi szegélyéig hatoltak előre Lublin—Krasznostan Wladimir Wolynskij vonalában, úgy könnyen felismerhetjük ezen szárnyunknak nagy hadászati előnyeit.

A Kelet-Galiciába betört orosz erők észak felől többé erősbbitést nem kaphatnak, csak az esetben, ha sikerülne az északra előnyomuló orosz csapatoknak, az említett felföld északi szegélyét jelenleg megszállva tartó hadseregünket megverni vagy visszaszorítani. Ez pedig nem éppen könnyű feladat, mert a felföld előtt levő sík terepen a támadó igen nehéz viszonyokra bukkan.

Még tökéletesebb lesz azonban a Galiciába betört orosz erők izolálása akkor, ha sikerülni fog ezen északi hadseregünknek Kowel elfoglalása, mely Wladimir-Wolynskij-től már csak 50 km-re fekszik északkeletre.

Kowel ugyanis igen nagy fontosságú vasut és utasomópont. Kowelen fut keresztül a Varsó—Brest—Littowsk-i két vágányú fővonal Kijevnek, amely tovább délkeletnek a Polesie és Kelet Galicia közötti 90 km. széles földszávon megy keresztül és itten az orosz várháromszög egyik vára Rovno által van elzárva.

A Varsó—Ivángorodi vonal is Kowelen halad át a nagy Polesien keresztül Kijewnek. Szóval Kowel elvesztése Oroszországot igen érzékenyen sújtaná, mert ezzel Orosz-Lengyelország a legfontosabb összeköttetésétől foszthatná meg. A Polesietől északra, Lengyelországba vezető két vasuti vonalat (Szent-Pétervár és Moszkva felől) pedig német szövetségeseink fenyegetik máris! Az eddigi hadműveleteinknek van még egy másik nagy sikere is, nevezetesen az, hogy az orosz várháromszög ellen intézendő műveleteink, az említett felföld birtokba vétele által már lényegesen meg vannak könnyítve.

Mihelyt ezek a műveletek kezdetüket veszik, a Galiciába betört orosz erőknél sietve meg kell kezdeniök visszavonulásukat Galiciából, ha csak nem akarnak a Kelet-Poroszországba betört kollegáik sorsára jutni!

Vajjon ki tudja, hogy nem óhajták e az orosz csapatok ezt?

Mi minden esetre a legteljesebb bizalommal nézhetünk a jövő eseményei felé, melyek lépésről lépésre vezetnek a biztos győzelem felé, hiszen az Ur Isten igazságos hatalma örökös győzeleink sikere fölött!

Maga X. Pius pápa mondotta, hogy Magyarország és Ausztria részéről a háború igazságos háború.

..HIREK..

Sebesültek

érkeztek tegnap Nagyváradra. A harc-térről, az oroszok elleni csatákból hozták és a városban helyezték el őket. Sokan voltak. Több mint négyszáz katona, akiknek a testét ellenséges golyó furta át, vagy srappell marcangolta szét. Ezek a szegény emberek a vérüket ontották, az életüket tették és fogják tenni kockára csak azért, hogy mi nyugodtan hajthassuk le a fejünket. Őket hetek óta süti a nap, veri az eső, napokig szoritják vállukhoz a fegyvert és kényelmesen elfogyasztott ebédek helyett futtában haraphattak egyet a profutból.

És ezeket a hősokeket Nagyvárad város és a közönsége úgy fogadta, mintha egy, az Aldunáról visszaérkező kiránduló társaság érkezett volna meg. Psilander Valdemár ur tiszteletére ezer meg ezer ember különösen nő gyűlt össze és kipirulva éljeneztek a nagy senkit.

Közönyösen, mintha minden ember szive kőből lenne, mintha mindenki természetesen találná azt, hogy négyszáz átlótt testű ember vonul be a városba. Hogy pedig egy szál virágot kapott volna valaki, arról szó sem volt!

Ez a közönség indolenciája.

A város? Három rendőrtizedes gorbáskodott a sebesültekkel! Akik véletlenül eltévesztették az utat, arra ráripakodtak. Egyéb semmi! De vannak, akik azt hiszik, hogy ez elég.

Két mentőkocsi, két autó, egy társzekér és három kerek hordágy vitte a sebesülteket. Amíg ezek a járóművek visszatértek a csapatkórházból, a sebesültek ott vártak állva az utcán. Egy bérkocsiban sem volt annyi

tisztesség, hogy felajánlotta volna nyomorúságos hodályát. Csak jó pénzért! Amint ők mondták.

Ez Nagyvárad város és a közönsége.

Igaza volt annak az egyszerű átutazó bakának, a ki mikor a vonata elindult, így kiállt le a báméskodó tömegnek!

-- Ilyen várost sem láttam! Még eddig mindenütt kaptunk lobogót vagy virágot, itt még jó szót sem! (h. l.)

* Közös szentáldozás a győzelemért. Hazánknak van egy félelmetes fegyvere, mely sokkal hatalmasabb, mint a 42 centiméteres lövegek. Ez a hatalmas fegyver a közös ima. A félelmetes mozsár-ágyuk már nemsokára befejezik szerepüket, ideje lesz felhasználni az ima roppant hatalmát is. Ezt célozza a nagyváradai Mária-kongregációk közös akciója. Az Urnök és az Urak Mária-kongregációja szeptember 8-án Kisasszony-napján, ezen a nagy Mária-ünnepen közös szentáldozásra hívja fel Nagyvárad egész katolikus társadalmát. Jöjjen el mindenki erre a nagy nyilvános erénygyakorlatra, s ennek a szent cselekvénynek nagy érdemét ajánlja fel mindenki a hadbavonulakért és a kivivandó magyar győzelemért. A gyónásban megtisztult szívek imáját meghallgatja az Isten. Ajánljuk fel a legszentebbet vérző katonáinkért, vérező hazánkért.

* Ülések a vármegyén. Bihar-vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 9 órakor tartja meg szeptember havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán fog elnökölni. Ugyancsak e hóban és pedig 9-én délelőtt 10 órakor fog ülésezni az igazoló választmány.

* Gróf Tisza Kálmán elindult a harctérre. A nagyváradai pályaudvaron tegnap a szorongó embertömegben egyszerre szájról-szájra járt a hír, hogy gróf Tisza István öccse gróf Tisza Kálmán a most induló vonatok egyikén utazik a harctérre. A kíváncsiak egész tömege kezdte keresni a gróft a pályaudvaron, ahol rá is találtak. A gróf felesége és két kis gyermeke társaságában volt a pályaudvaron. Feszés huszártiszti egyenruhát viselt s családjával beszélgetve várta be vonatját. Mikor a gróf a vonatra szállott s bucsut intett családjának, a két kis legifjabb Tisza sapkájukat lengetve bucsuzott édesatyjától. Tisza Kálmán grófnak nem lett volna kötelessége hadbavonulni és e cselekedetével legfényesebb tanujelét adta hazája iránti hűségének, igaz magyar érzetének, amit pedig hejde sokan kétségbe vontak a parlamenti harcok alatt.

* Szabad a megyei telefon használata. A mozgósítás kezdete óta, tehát több, mint négy héten át a telefonbeszélgetés a nagy közönség részére csupán Nagyvárad város területére volt korlátozva s Bihar-megye területére egyáltalán nem lehetett beszélni. Ennek a hátrányát súlyosan érezte egész közgazdasági életünk, de legjobban sújtotta a megyebeli távbeszélés eltiltása a kereskedelmet, mert egyik leggyorsabb és legfontosabb forgalmi szervétől

volt megfosztva. De hát természetesen a mozgósítással járó nagy érdekek előtt eltörpü minden más érdek. Most azonban, mivel a mozgósítás már befejezéshez ért, a postatávirda főigazgatóság gondoskodott, hogy a megyebeli telefon a nagy közönség részére ismét hozzáférhető legyen. *Tegnaptól kezdve Nagyváradról Bihar-megye összes telefon előfizetőivel és viszont újból megnyitott a telefon s szabad a megyebeli távbeszélő.*

* Bimbóhullás. Sulyos csapás érte dr Papp Károly ügyvédet, lapunk segédszerkesztőjét. Legkisebb gyermeke, a kis Gáborka, tegnap délelőtt rövid szenvedés után elhunyt, mélységes bánatba borítván az egész családot, melynek mindössze öt hónapon át volt féltő gonddal becézett szemefénye. A Teremtőjéhez visszaszállt ártatlan kis gyermek földi maradványait holnap, esütörtökön d. e. 10 órakor temetik a Szent János-utca 51. sz. gyászházból.

* Gyűjtés a Vörös-Kereszt részére. A Vörös-Kereszt részére Bihar-megye egész területén gyűjtöttek. Magyarcsékén Arros Ferené és Komoróczy Zoltánné urnők buzgólkodása folytán a következő fehérműveket és ágyműveket adományozták a Vörös-Kereszt javára: 69 ing, 30 alsónadrág, 11 zsebkendő, 15 törülköző, 14 párnahaj, 10 lepedő, 5 tömött tollpárna, 10 huzattal. Az adományokat a főszolgabíró felküldötte a Vörös-Kereszt budapesti raktárának. Újabb adományok folyton érkeznek a lakosságtól. A nevezett urnőknél téli sapka és kézvédő készítésére tömegesen ajánlkoznak s ezeknek elkészítéséhez azonban mintát, vagy legalább utbaigazítást kérnek, különösen a színre, alakra és anyagra vonatkozólag.

* A katonáknak nem lehet táviratot küldeni. Félhivatalosan jelentik: A hadrakelt sereghez, az erődített helyek hadi védőrségéhez és a hajhadhoz tartozó egyének részére a tábori postahivatalok útján táviratokat nem lehet küldeni.

* Az első lengyel ujság. Szoszuoirce orosz-lengyel városban megindult az első lengyel nemzeti ujság, amely csapataink bevonulása óta „Echo Zageblia“ címen jelenik meg. A lap, amelyet zöld lapon nyomnak, felszólítja a lakosságot, szabadítsa fel magát a cári uralom alól. Az ujság közli az osztrák és magyar és a német hadvezetőség részéről kiadott harctéri jelentéseket.

* A magyarcsékei járás segélyakciója. Az itthon maradt családok felségélyezésére a vármegyében megindult segélyakciók eddigi eredményéről előző számainkban adtunk hírt olvasóinknak. A szép eredmények közül most valósággal kimagaslik a magyarcsékei járásban kifejtett akció. A csékei járásban Ertsey Zsigmond főszolgabíró minden nagydob nélkül igen egyszerűen, de radikálisan oldta meg az adakozás kérdését. A mozgalom kezdetétől mindennap, hivatalos órák után kocsira ült és másodmagával minden nap egy-egy közönséget járt be. A főszolgabíró valósággal házról-házra járt és úgy serkentette adakozásra a lakosságot. A fáradságos munkának meg is volt az eredménye. Összesen háromezernyolcszázötvenkét koronát gyűjtött össze a főszolgabíró készpénzben. Ezenkívül igen sok fehérműt, tollat és párnát szedett össze. Aratás után a lakosság megígérte, hogy gabonaneművel is hozzá fog járulni az akció sikeréhez. — Amit pedig a főszolgabírónak ígérnek meg, azt még béke idején is megszokták tartani, hát

még most. A 3812 koronát Ertsey Zsigmond tegnap tette postára a Magyar Általános Bank címére. Ertsey Zsigmond fáradozását nem lehet eléggé méltányolni s a teljes elismerés nyilvánítása mellett le kell szögezni, hogy a vármegyében ő fejtette ki eddig a legeredményesebb akciót.

* Gróf Almásy Imre jótékony-sága. A jótékonyaságáról ismert főúr, Gróf Almásy Imre, nemeslelkűségének újabb tanujelét adta. Ugyanis a hadbavonult eselőség hozzátartozóinak kijelentette, hogy 1915. április 1-ig gondoskodni fog róluk s mindegyiket meghagyta lakásában. A Zsáka mellett elterülő Dózsa pusztán 15 családot, a szt.-tamási birtokán pedig 40 családot részesít így segélyben Gróf Almásy Imre, kinek nemeslelkűségét nagy hálával fogadták az uradalom eselődéségei. Ezenkívül zsáki palotájában 12 ágyat rendezett be sebesültek részére, s pénzbeli adományokkal is igyekszik a háboru okozta nyomort és fájdalmakat enyhíteni.

* Elháríthatatlan akadályok az európai akadályoknál. A belügyminiszter tegnap rendeletet küldött a vármegyéhez, a melyben azokat a majdnem elháríthatatlan akadályokat hangsúlyozza, amelyek ma a hadviselő államokban való utazásnál fennforognak. Ezért a háboru tartama alatt Európára vagy „az egész világra” szóló utleveleket csakis a belügyminiszter adhat ki, még pedig nagyon indokolt esetben hatósági vélemény alapján.

* Ha ketten vagy hárman jönnek össze az én nevemben, ott leszek közöttük. Nemcsak két avagy három, hanem 100, 200 katona jön össze a Jézus nevében naponkint a Szent Vince-zárda kiesiny kápolnájában. Nem esoda. Ebben az óriási veszélyben oly közel van a Mindenható segélye. Jézus azért van köztünk ott abban a kápolnában, hogy bajainkban hozzá forduljunk. Ez a kápolna bensőséges imára ihlet. Midőn a katonák kijönnek a kápolnából, a kedves Testvérektől Mária-érmet kérnek a maguk és társaik számára. Mintegy 4000 darab érmet osztottak ki e napok alatt az irgalmas nővérek, amit örömtől sugárzó arccal mondott el az egyik kedvestestvér. Ez érmeteket rögtön ott feltűzik, igen sokan a szövetséges kokárdához, mintegy szimbolumképen, hogy a vallásosság és a hazafiság. Őseinknek e két ragyogó erénye, nem vészett ki az unokák szívéből sem.

* Kiknek van szükségük gazdasági munkásokra? Biharvármegyében az élesdi és vaskóhi járásban, továbbá Aradvármegyében több ezer munkás hajlandó gazdasági munkát vállalni, vagy hónapos eselődnek beállani. Ez ügyben a vaskóhi és élesdi főszolgabíró, az aradvármegyei m. kir. gazdasági felügyelő s a nagyváradi miniszteri kirendeltség készséggel ad telvilágosítást.

* Hósapkát a katonáknak. A gyöngéd női szivekben megfogamzott az az eszme, hogy a harcoló katonákat tél idejére hósapkával lássák el. S a tervből tett lett. A budapesti urhölgyek már régóta költögetik, varrogatják. De nem csak ott, hanem a vidéki városokban is megindult az áldásos mozgalom. Nagy buzgalommal készítenek a sapkákat, miközben mindig arra gondolnak, hogy milyen jól fog esni a fagyoskodó katonáknak ez az ajándék. Csekélység az egész s mégis milyen sokat tesz. Felhívjuk városunk hölgyeit, hogy járuljanak hozzá a mozgalomhoz, amely ember-

baráti, de egyúttal hazafias célt is szolgál. Mintákat ott lehet kapni, ahol az e célra szolgáló pamut vásárolható.

* Csak éjfélig szabad zenélni. Mint értesülünk, Gerő Ármán rendőrfőkapitány rendeletet szándékozik kibocsátani, amely szerint Nagyvárad város területén az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, éttermekben, korezmákban a zenélést éjjel 12 órán túl tiltja. Csak helyeselni lehet az ilyen intézkedést, mert a mostani nehéz időkben éppen nincs szükség a dözsolésekre, duhajkodásokra s akinek most is kedve van a mulatságra, ehhez elég idő van éjfélig.

* Ellenfeleink színei. Érdekes véletlen, hogy a németek és a monarchia ellenségeinek ugyanazok az országos színei, azaz az orosz zászló fehér-kék-piros, a francia kék-fehér-piros, az angol piros-fehér-kék, a szerb kék-piros-fehér.

* „Nem való a csakó a leány fejére . . .” Ezt mondja a nóta, azonban Nagy Zseni, marosvásárhelyi tizenhat éves székely leány mégis megpróbálta, hátha sikerülne neki a harcba elmenni. Szépen lenyirta a haját, s még egy katonaruhát is kerített magának. De Szatmárnál tovább már nem juthatott el, mert itt észrevették és hazainternálták Marosvásárhelyre.

* Agyonütötte egy seres üveg-gel. Kiskereki községben hétfőn délután Kiss József korezmájában többen idogáltak s vitatkoztak a háboruról. Közben több társával a korezmába érkezett Cs. Mészáros Sándor 40 éves jómódu gazda, aki leült egy asztalhoz s azt öklével verve, száz szivart kért a korezmárostól, aki nem tudott száz szivart adni, mert nem volt ennyi készlete. A különben is garázda természetű ember erre még nagyobb haragra gerjedt s az asztalt folyton verve szidta a korezmárost és a vendégekkel is gorombáskodott. Erre a szomszédasztalnál ülő vendégek, akik között több haragosa is volt Mészárosnak, zugalódni kezdtek s rendreutasították a garázda embert, aki erre még durvább gorombaságokba tört ki. Egyszerre a másik asztaltól egy sörös üveg repült Mészáros fejéhez, amire Mészáros Sándor az asztalra esett. Mire felemelték, már halva volt. A vendégek erre szétfutottak. A csendőrség a korezmában jelen voltak közül négy embert tartóztatott, de ezek tagadják, hogy közülük valamelyik hajította a garázdálkodó ember fejéhez az üveget. Az elhalt embernek felesége és három gyermeke van.

* Öngyilkos leány. Sinka Zsuzsi 21. éves leány tegnap öngyilkos lett. Tettének okát nem tudják.

* Adományok a szegény családok részére. A hadbavonult katonák itthon maradt családjai felsegélyezésére Rimler Károly polgármesterhez újabb a következő adományok érkeztek: Barna Jenő kereskedő 30, Nagy Gáborné — 50, Pollák Rózi gyűjtése: Krámer Aronné 1, Róth A. Gyula 1, Mózes Irén, Bilek, N. N. — 30—30, N. N., özv. Markovicsné — 40—40, N. N., N. N., özv. Lévi Józsefné, N. N., N. N., Pollákné, Lefkovic Armin, N. N. N. N., R. B., Nyárai Lajos, N. N., N. N., N. N., Rubicsék Mihály, — 20—20, Róth Mártonné — 50, Politzer Mártonné, N. N., X. Y., X. Y., Sütyő Krisztina, T. J., N. N., K. L. — 10—10, N. N. — 14, K. József — 6, összesen 810, Gleiber Béla gyűjtése: Gleiber Ignác 5, Gleiber József, Gleiber Béla, Kóhn Simon 2—2, Gleiber Andor, Gleiber Ilona, Janorik Andor 1—1, Aron Gabriella, Finzler Karolin,

Bartalus Ibolyka, Tóth Irén, Balogh Mariska, Bodnár M., Márton Margit, Megyesán Gábor, Fenesi L., Fodor Pál, Horváth Andrásné, Kiss Katalin, Simon Ferencné, N. N. Horváth 20—20 f. Véczei Gizella, Kriska M., N. N. 10—10, Spitzer Ilona, Gábor Ilona, Csánki Eszter, Berkovics Hermanné — 40—40, Dull László, Gleiber Ignác — 60—60, Gotlieb N. — 34, összesen: 20 korona 44 fillér. Egy másik gyűjtőben Majtényi Sándor, Balaskó Ferencné 1—1, Weinberger Mihályné 4, Vágó Andrásné 2, N. N., N. N., N. N., N. N., Ella, N. N. — 20—20, N. N. Grünberger H., N. N., N. N., Jakab Ernőné, Nagy Lajosné — 10—10, N. N., Jurácskó Matild, Szilágyi Erzsébet, Varga Julianna, Dobrai Etelka 40—40 fill., N. Anna Zajti Andrásné 30—30 fill., Horváth Mariska, Farkas Mórné 50—50 fill., Sütyő Margit, N. N., Dalos Teréz, Zavačsil Zsuzsanna, Kroller Dorotya 60—60 fill., Hónig Magda 52 fill. összesen: 17 K. Hackmayer Miksa gyűjtése: Hackmayer Náthán, Gidáli Herman, Fényes S. 10—10 f. összesen 30 f. Schvarecz Irén gyűjtése: N. N., S. H., Veisz Mórné, Egy szalontai, Berecz Józsefné 20—20 fill. Magyar Gábor, S. D., Stepper Cili, Svarecz D., Stetner Cili, Stetter Cili, N. N., N. N., N. N., K. Z., N. N., N. N., N. N., N. N. 10—10 fill., Svarecz Irén, Guzmán Jánosné 40—40 fill., N. N., özv. Baltai Jácosné 30—30 fill., N. N. Feketebátor 1 kor., N. N. 4 fill., összesen: 484 kor.

* Beiratkozások a nagyváradi zeneiskolában Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémiai előkészítő tanfolyamon. A beiratások szept. hó 1—5-ig tartanak mindenkor d. e. 10—1-ig, d. u. 3—5-ig. A tanítás szept. 7-én kezdődik. Nyomda-u. 4. Szaniszló-u. sarok. Fischer Ervin államilag kép. okl. zenetanár.

* Butorozott szobák. Egy vagy több személyre, letelegezésre berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

* Női parthi fél cipők fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu boksz cipő K. 7, férfi boksz v. chevrő fűzős v. zugs K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyisint minden uridivatcikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x A legújabb párisi kalap-ujdon-ságok egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szilágyi-színház művészainak kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

* Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán Roma hegedő hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, hegedő és az összes hangszerek javítása olcsón SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Obsitos.
Vasárnap d. u.: Lotti ezredesei; este: Ingyenélők.

Az Obsitos. Szombaton este érdekes operette előadása lesz a színházban, amely alkalommal Angyal Ilka és Kabos Gyula vendégfelléptével Az Obsitos ez a kiváló zenéjü és tartalmas szövegü operette kerül színre.

Legujabb táviratok.

Tisza István távirata a román kormányhoz.

Budapest, szept. 1. (Saját tudósítónktól.) Bukaresti lapok jelentése szerint gróf Tisza István miniszterelnök gróf Czernin Ottokár bukaresti osztrák-magyar követhez a következő táviratot intézte:

Örömmre szolgál, hogy megerősíthetem azt a hírt, miszerint Magyarország összes románnyelvű lakossága hazafias lelkesedéssel vesz részt abban a küzdelemben, melyet délkelet Európa rendjének, civilizációjának és szabadságának érdekében folytatunk, a mi románaink nem maradnak senki mögött abban a hazafias felbuzdulásban, amely a monarchia összes népeit a trón és megtámadott haza védelmében egyesítik. A tartalékosok lelkesedéssel sietnek ezredeikhez, mindenki gyermekek, agastyánok teljesítik a haza iránti kötelességüket. A hűségnyilatkozatok, a testvérsülés jelenetei egymást érik. A nemzeti mozgalmak legmarkánsabb vezetőinek a többi között Vajda és Vlád uraknak részvételével. A nagy igazság, amelyet én egy negyedszázad óta hirdetek a magyar és román fajnak érdekössége nyilvánul meg világosan a jelenlegi dicsőséges és termékeny válság alatt. A mindennapi élet minden kiesínysége és helytelensége eltűnik a közös ellenségek által felvetett nagy problémák előtt. A fegyverekben való testvériségből ki fog sarjadosni a válvetett békés munkálkodásban való testvériség. A közös küzdelem és a közös dicsőség olyan helyzetnek fogja szilárd alapját megalakítani, amely egyaránt megfelel a magyar állam szükség szerű követelményeinek és a román nemzetiség jogos óhajának. Szükséges-e kijelentem, hogy én a magam részéről mindent el fogok követni a valóban nemes cél elérésére. Gróf Tisza István. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Pétervár Petrográd.

Berlin, szept. 1. A cár parancsára Pétervárat Petrográdnak nevezik.

Elfogott orosz hadtest.

Budapest, szept. 1. (Saját tudósítónk cenzurázott távirata.) Öt orosz hadtest közül egy majdnem teljesen a németek kezébe esett. Négy hadtestet üldöznek. A menekülő oroszok közül több ezer a moosarakba pusztult.

Beöthy Pál a harctéren.

Budapest, szept. 1. A munkapártba ma igen érdekes hír érkezett Beöthy Pálról. Az értesítés szerint a képviselőház elnöke több csatában vett részt már eddig is a galíciai harctéren. Egy alkalommal 40 óráig ült nyeregben. A Ház elnöke jól érzi magát.

Hetvenezer orosz fogoly.

Budapest, aug. 1. (Tud. cen. táv.) Berlini jelentések szerint az Orstetsburg melletti csatában hetvenezer orosz katona köztük 300 tiszt esett a németek fogságába.

A felkelők Valonában.

Róma, szept. 1. A felkelők és Valona lakosai megegyeztek abban, hogy a felkelők holnap bevonulnak. A kormány megígérte a fejedelem eltávolítását.

Eredménytelen a pápaválasztás.

Róma, szept. 1. (Érkezett éjjel fél 3 órakor.) Ma déli tizenegy órakor, később tizenkét órakor füst gomoly szállt fel, ami a pápaválasztás eredménytelenségét jelentette.

IRODALOM

Az „Új Idők“ augusztus 30-ki száma közli X. Pius pápa arcképét. Egyébként természetes dolog, hogy a füzet a háború aktuális vonatkozásait tükrözi vissza. Igen érdekes eredeti vázlatokat közöl Szabács ostromáról, a belga hadseregről, fényképfelvételeket a katonanapról, más katonai aktualításokról. Malonyay Dezső folytatja a Virtus című regényét, közli a füzet Heltai Jenő „a kik itthon maradtak“ című verses dramolettjét és Pásztor Árpád alkalmi háború darabjának első képét. Elbeszéléseket, cikkeket irtak Nagy Endre, Józsa Jenő, verset Osváth Eszter. Az Új Idők előfizetési ára negyed évre 5 korona, szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 16. szám.

A Cél legutóbbi füzetje a következő érekes és változatos tartalommal jelent meg: Szemere Miklós: A jövő. Mezey Gyula: Néhány észrevétel Szemere Miklós cikkére. Dr. Cholnoky Jenő: Mi köze a magyar tudományhoz Mezopotaniához. Dr. Nyáry Albert báró: A győzelem északi eredményei. dr. Liszka Árpád: Szébb jövő felé. Lampérth Géza: A teuton erdőktől székely Hargitáig. Horváth Ákos: Társaim a tövises uton. Vay Sándor: A second empire dómáiról. Dr. Nyáry Albert báró: A palóc kérdés. P. Ábrahám Ernő: Szerbek. A galíciai rutének kiáltványa. Közgazdaság: Állattenyésztésünk vámvédelme a jövőben. Gazdasági Szemle. A franciák bojkottja. Szemle: A páuszsláv lapok honváltózásai, Tót nemzetiségi szemle. Nagy jelentőségű fordulat a csehek felfogásában. A szabadgondolkodás, az új világszemlék és az ecrole laique eredményei. Román szemle. Szerbek és horvátok a magyar nemzeti egységben. Irodalom Művészet: A művészek nyomorban, Kálidásza: Urvaszi. Turnische Lieder von Árpád Zempléni. Sport: dr. Papp Gyula: Jobb jövő reménye.

TANÜGY

A Széles-utcai községi fiúiskolában a beiratások szeptember 1-én, 2-án, 3-án, 4-én és 5-én mindennap d. e. 8-11-ig és d. u. 3-5-ig tartanak. Tandíj nincs. A növendékek lehetőség szerint tankönyvekkel és tanszerekkel is elláttnak. Könyvtár díj címén 50 fillér fizetendő. A tanítás szeptember 9-én okvetlenül megkezdődik. A Széles-utcai közs. elemi fiúiskola igazgatósága.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Szent Jézus-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

Biharvármegye alispánjától.

15309/1914

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Biharvármegye háztartási alapjának 1915 évi költség előirányzata az állandó választmány véleményével együtt f. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg 15 napra közigazgatási kiadóhivatalomban közszemlére kitétetik.

Az 1886. évi XXI t.-c. 17 §-a értelmében egyes adózók a költségvetésre észrevételeket tehetnek, és azokat a folyó évi szeptember hó 16-án tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal az állandó választmányhoz beadhatják.

Nagyvárad, 1914. augusztus 31.

alispán h.

Keszthelyi Zoltán,
főjegyző.

5670—914

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister ur 3253. számú leirata alapján tumodás és mihez tartás végett közlöm a város közönségével a következőket.

Hivatkozással a m. kir. ministerium 5477/M. E. számú rendeletére avégből, hogy a saját hasznukra szolgáló galambok minél nagyobb kiméletben részesüljenek, minden fajtályu galambnak bárhol való lelövését a m. kir. belügyminister ur eltiltja. A netán véletlenül meglőtt postagalambokat, a legközelebbi rendőrhatalóságnak kell beszozáltatni, amely az ilyen galambokat a „Columbia“ postagalamb állomásnak (Budapest Futó u. 44. sz.) haladéktalanul beküldeni tartozik. Nagyvárad 1914. aug. 31.

Rimler Károly polgármester.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 11951—1914.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Biharvármegye 1915 évi legtöbb adót fizető bizottsági tagjai névjegyzékének összeállításánál alapul szolgáló adóhivatali kimutatások az 1886 évi XXI t.-c. 25 §. értelmében a vármegye székházának I-ső emeleti 4-ik számú szobájában 1914 évi szeptember hó 8-án délután 1 óráig bezárólag 8 napi közszemlére kitétettek s ezen idő alatt a jelzett napokon délelőtti 9 órától délután 1 óráig megtekinthetők s az esetleges felszólamlások az igazoló választmánynak 1914. évi szeptember 9-én délelőtt 10 órakor megtartandó üléséig hozzám írásban beadhatók.

Együttal azokat, kik az 1886 évi XXI tc. 26 §. alapján egyenes állami adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni figyelmeztetem, hogy ezen igényüket a fentebb jelzett idő alatt az alispáni hivatalnál, vagy pedig az igazoló választmánynak a fentebb jelzett napon és időben a vármegye székházának kistermében megtartandó ülésen szóval vagy írásban jelentsék be és jogosultságukat megfelelően igazolják. Nagyvárad, 1914. aug. 31.

Fráter Barnabás,
alispán.